Gellu Naum

Körforgás

Minden ősszel és minden tavasszal
nagyapa átkelt a kárpáti-balkáni térségen
oda-vissza
s a juhok csak behehe
így fejezték ki a vándorlás magábaforduló szabályait

Egy szép napon a juhok megdöglöttek

Magányos transzhumálásában
nagyapa hosszúra hagyta a bajszát
és egy kőnyáj élére állt

Majd nagyapa is elment
azóta bajsza egyre csak nő
a köveket elnyelte a föld
s már rágcsálják a bajszát

A fal

Volt egyszer egy falam
szemem elé helyeztem és megvakított
hozzátapasztottam fülem és megsiketített
nekidőltem és kimerített

Mikor kinyújtottam a kezem megütött
mikor próbáltam áttörni rajta megalázott

Nagy volt lila és téglalap alakú
egy nagy lila téglalap alakú fal
egyetlen téglalap alakú ablakkal

Naum, Gellu (1915, Bukarest – 2001, Bukarest) a kései román szürrealista költészet legjelentősebb alkotója. Egyetemistaként filozófiát hallgat Bukarestben, majd Párizsban, ahol megismerkedik a párizsi szürrealisták André Breton vezette csoportjával. 1941-ben Gherasim Luca, Dolfi Trost, Virgil Teodorescu és Paul Păun társaságában létrehozza a bukaresti szürrealisták csoportosulását. Számos verses-, próza-, esszé-, drámakötet és gyermekkönyv szerzője. Zenobia (1985) című regénye Romániában és külföldön egyaránt nagy sikernek örvend. 2000-ben Nobel-díjra jelölték.

Magvai a szavak által összezúzódott
fogak visszhangját kérelmezték

Möbius-csavarodás

Bal kezem és jobb szemem
bal kesztyűm és jobb cipőm
jobb lámpám és bal lovam
bal almám és jobb hangom
jobb öltönyöm és bal fülem
bal kalapom és jobb fülem
jobb kulcsom és bal szőnyegem
stb. stb.

Athanor

Egy négyezer éve kiégetett
ősrégi gesztusból

Hamusuhogás a tűz kialudt emlékezete
a mésztetoválások felett
tiszta úszóing a homokban
növényférgek kacskaringózása a kavicsban
kutakba zuhant vedrek morajlása

De mindez egy útifű alatt zajlott
s egy szép napon ő előbújt hogy körülnézzen

Mi fent üldögéltünk a szőlőkarók mellett
hajfürtjeink feléjük ereszkedtek

A mészgödör felettébb elgazosodott
az álom vészmadarai a ködben barangoltak
mi óvakodtunk tőlük ahogy csak tudtunk
s az ő szeme megtámasztott

A nap nővére

Nyáron amikor végigsétált az úton
megcsavarva egyik térdét a porban
én megráztam gyümölcsfáim

Minden egyes szóért elzavartam ötöt
a nap nővérének neveztem és az iránta érzett
szeretetem nem kerek volt hanem kerék

Anyám jegyesem és kerekem lett
egy lágy és zajmentes földön
s jól ment minden akár egy burgonyában

A többiek felismerték gesztusainkban
a csontok derűs hangjait
és hogy ne hallják tovább elnémuló hívásaikat
fülüket eltakarták fűvel

Fent a soha és sehol meg nem pihenő
madarak röpködtek

Mindez a szem idejében történt
egy vasút melletti híd mellett

Mihók Tamás (1991, Nagyvárad) kétnyelvű költő, műfordító, kiadói és folyóirat-szerkesztő. 2019-től bölcsészdoktor. Több mint hatvan magyar és román szerző versét, szépprózáját tolmácsolta különböző folyóiratokban, antológiákban, kötetekben. Négy verseskötete jelent meg (három román, egy pedig magyar nyelven): Şantier în Rai (2013), winrar de tot (2015), cuticular (2017), cuticulum vitae (2017). Bukarestben él.

Fordította ***Mihók Tamás***